

SLEZSKÉ DNY PREVENTIVNÍ MEDICÍNY 2013 – PRŮBĚH A ZÁVĚRY KONFERENCE

Ve dnech 6.–8. března 2013 uspořádala Krajská hygienická stanice Moravskoslezského kraje se sídlem v Ostravě ve spolupráci s Fakultní nemocnicí Ostrava 13. ročník konference s mezinárodní účastí Slezské dny preventivní medicíny, která proběhla tradičně v areálu Lázní Darkov v Karvině. Setkalo se zde 208 odborníků ze zdravotnických organizací, krajských hygienických stanic, zdravotních ústavů a vědeckých institucí. Záštitu nad konferencí převzal hlavní hygienik ČR, hejtman MSK a Česká lékařská komora. Podobně jako v předchozích ročnících i letos pozvání přijali zástupci Ministerstva zdravotnictví ČR, hlavní hygienik Polska a další významné osobnosti. Do programu bylo zařazeno více než 50 prezentací a 12 posterů.

Kauza metanol

Odborný program prvního dne konference byl věnován působení orgánů státní správy v kauze metanol. V úvodní přednášce na toto téma ředitelka MUDr. Helena Šebáková popsala aktivity Krajské hygienické stanice Moravskoslezského kraje od počátku šetření prvních případů intoxikací metanolem, které začaly 6. 9. 2012 bezprostředně po nahlášení z Nemocnice v Havířově, průběh intenzivních kontrol, spolupráci s ostat-

ními složkami státní správy, příjem podnětů od občanů a výsledky vyšetření vzorků. Zdůraznila, že intoxikace metylalkoholem nevznikly v souvislosti s konzumací lihovin v zařízeních společného stravování. V této části programu dále vystoupili zástupci Policie ČR, Celní správy a Státní zemědělské a potravinářské inspekce, kteří referovali o výsledcích své činnosti v metanolové kauze. První blok přednášek doplnily právní aspekty státní kontroly a informace o postupech řešení této mimořádné situace v Polsku.

Následující soubor prezentací s názvem Alkohol a zdraví zahájil prof. MVDr. Jiří Ruprich, CSc. (Státní zdravotní ústav – Centrum zdraví, výživy a potravin), který se věnoval problematice hodnocení zdravotních rizik metanolu a 2-propanolu. Vysvětlil podstatu stávajících limitů pro metanol (vyplývajících z nařízení Evropského parlamentu a Rady (ES) č. 110/2008), které mají technický, nikoliv zdravotní charakter. Stanovení zdravotních limitů je velmi obtížné vzhledem k tomu, že obě látky (etanol i metanol) jsou pro organismus toxické, i když právě etanol blokuje metabolizaci metanolu. Přesto CZVP SZÚ provedlo tzv. rychlé hodnocení zdravotních rizik a doporučilo hranici pro klasifikaci metanolu v lihovinách. Nález 2-propanolu svědčí o použití denaturova-

ného lihu při výrobě lihovin. Rovněž pro 2-propanol byl doporučen zdravotní limit, aby bylo v praxi možné předat případy ke správnému řízení.

Na toto sdělení navázaly velmi zajímavé přednášky prof. MUDr. Daniely Pelclové, CSc., a MUDr. Sergey Zakharova, Ph.D. (oba 1. Lékařská fakulta UK a Všeobecná fakultní nemocnice Praha), zabývající se porovnáním průběhů a následků metanolových epidemií v různých zemích, klinickými a laboratorními příznaky, léčbou a následky intoxikace. Při diagnostikování otravy metanolem je potřebné vyšetření hladiny kyseliny mravenčí, která vzniká metabolizací metanolu a způsobuje poškození zraku, očního nervu, CNS, vyvolává nekrózy v bazálních gangliích. Léčba spočívá v alkalizaci, podání etanolu nebo fomepizolu, folátů, hemodialýze. S přímými zkušenostmi s diagnostikou a léčbou metanolových intoxikací v Nemocnici Havířov nás seznámil MUDr. Robert Bocek (NsP Havířov), který zdůraznil nutnost vývoje rychlé diagnostiky kyseliny mravenčí v krevním séru, což by umožnilo rychlejší zahájení terapie a snížilo riziko trvalých následků intoxikace metanolem.

Téma metanolu bylo na závěr prvního dne doplněno zajímavými informacemi z oblasti soudního lékařství i z oblasti analýzy vzorků lihovin a metod vyšetřování obsahu metanolu v laboratořích Zdravotního ústavu Ostrava. Poutavou přednáškou PhDr. Mgr. Jeronýma Klimeše, Ph.D., o dopadu alkoholismu na psychiku člověka, na mezilidské a partnerské vztahy, první den konference končí.

Infekční epidemiologie

Do programu druhého dne byly zařazeny přednášky z oblasti infekční epidemiologie, věnované například případům salmonelózy, hromadnému výskytu úplavice, infekční akantamébové keratitidě, ale i stále aktuální problematice klíšťové encefalitidy. Vzhledem k tomu, že toto závažné onemocnění je v České republice stále poměrně časté, byl opětovně zmíněn význam vakcinace. Neméně závažnému onemocnění virovou hepatitidou typu B se věnoval doc. MUDr. Luděk Rožnovský, CSc. (Fakultní nemocnice Ostrava), který za velmi důležité považuje zejména zabránění přenosu viru, zvýšení vakcinace a protivirovou léčbu pacientů s chronickou infekcí.

Aktuální informace přinesl blok přednášek zabývajících se novými metodami v dezinfekci, testováním účinnosti dezinfekčních prostředků a využitím nanočástic při dezinfekci povrchů například ve zdravotnictví.

Bezpečnost potravin

Oblast bezpečnosti potravin a předmětů běžného užívání byla zastoupena přednáškami Ing. Jitky Sosnovcové (Státní zdravotní ústav Praha). Přítomní byli

seznámeni s možnými riziky průniku kontaminujících látek z potravinářských obalů, ale i s tzv. aktivními a inteligentními obaly, které naopak podávají spotřebiteli informace o stavu potravin nebo zvyšují její kvalitu či dobu spotřeby cíleným uvolňováním aktivních látek. Tématem dalšího sdělení byl ochratoxin A (OTA), vyskytující se převážně v potravinách rostlinného původu, např. v obilovinách, kávě, rozinkách, luštěninách apod. Doc. MVDr. Vladimír Ostrý, CSc. (Státní zdravotní ústav – Centrum zdraví, výživy a potravin), informoval o právě probíhajícím výzkumném projektu MZ ČR zabývajícím se hodnocením zdravotního rizika pro vybrané populační skupiny ČR, v rámci kterého už byla na přítomnost OTA vyšetřena řada potravin. Na základě předběžných výsledků je dietární expozice OTA odhadována na 14,4 ng/kg tělesné hmotnosti za den.

Neinfekční epidemiologie, pracovní lékařství

Tradičně byla do programu zařazena problematika neinfekční epidemiologie, tentokrát zaměřená na výskyt ischemické cévní mozkové příhody (MUDr. Václav Procházka, Ph.D., MSc., Fakultní nemocnice Ostrava) a na inzulinovou rezistenci jako rizikový faktor vzniku metabolického syndromu. Odhaduje se, že inzulinová rezistence postihuje v současnosti až 30 % populace vyspělých zemí, je proto nezbytná prevence jejího rozvoje. Za nejúčinnější opatření je považováno dodržování zásad správné výživy a pravidelná pohybová aktivita.

Další část programu byla věnována pracovnímu lékařství a pracovnímu prostředí. Přednášky obsahovaly například výsledky studie zabývající se výskytem uhlokopské pneumokoniozy u horníků, kdy u 27,6 % probandů byla prokázána postupná progresse této nemoci. Pozornost byla věnována rovněž onemocnění z jednostranné zátěže končetin, ale i psychosociálním rizikům na pracovištích.

Závěrečný den konference nabídl prezentace z oblasti monitorování stavu životního prostředí a vnitřního prostředí budov. Pozoruhodnou přednáškou MUDr. Františka Koukolíka, DrSc., FCMA (Thomayerova nemocnice Praha), která se týkala problematiky komunikace rizika a manipulačních technik, byl odborný program ukončen.

Konference opět naplnila své multioborové zaměření a umožnila vzájemnou komunikaci mezi odborníky z různých oblastí. Přátelská atmosféra, která byla podpořena příjemným společenským večerem, se prolínala celým průběhem konference. Závěrem děkujeme všem sponzorům, společnosti Lázně Darkov a.s., aktivním přednášejícím i ostatním účastníkům za přízeň a podporu a těšíme se na další setkání.

Za organizační výbor: MVDr. Renáta Brablcová